

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาให้มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจมีความทันสมัยทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งได้ก่อให้เกิดการหลั่งไหลของวัฒนธรรมตะวันตกเข้าสู่ประเทศอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทางสังคมทั้งลักษณะครอบครัว รูปแบบของการดำเนินชีวิต ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านการสื่อสาร ทำให้ผู้คนในสังคมเห็นรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในสังคมวัฒนธรรมอื่น ๆ อย่างกว้างขวางมากขึ้นและเกิดการเรียนรู้และเลียนแบบอย่างรวดเร็ว ดังนั้น พฤติกรรมและค่านิยมจึงมีการเปลี่ยนแปลงแทบจะคล้ายคลึงกันทั่วทุกสังคม⁽¹⁾

อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นคล้ายคลึงกับประเทศอื่น ๆ โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นไทยที่ได้รับอิทธิพล ค่านิยมและการเลียนแบบจากประเทศตะวันตก ไม่ว่าจะเป็นการคบเพื่อนต่างเพศ การออกเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศ การแต่งการให้ดึงดูดความสนใจจากเพศตรงข้าม ตลอดจนการประพฤติกรรมปฏิบัติทางเพศที่ไม่เหมาะสม ซึ่งจากการเผยแพร่ข้อมูลในปัจจุบันที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว จากสื่อต่าง ๆ ที่มีมากมาย ที่นำเสนอในลักษณะของการตอบสนองทางด้านกามอารมณ์มากกว่าทางด้านวิชาการที่เป็นประโยชน์ อาจทำให้เยาวชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่ผิดพลาด ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา ได้แก่ ปัญหาการลาออกจากสถานศึกษากลางคัน การตั้งครรภ์นอกสมรส การทำแท้งที่ผิดกฎหมาย การมั่วสุมตามสถานแหล่งเจริญมย์ โรคทางเพศสัมพันธ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรคเอดส์ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งผู้ติดเชื้อเอดส์ส่วนใหญ่ ร้อยละ 90 มักจะอยู่ในกลุ่มอายุ 15-39 ปี และในปี 2543 นี้ มีผู้ติดเชื้อเอดส์สะสมสูงถึง 1 ล้านคน มีผู้ป่วยเต็มชั้น 300,000 คน เฉลี่ยอัตราการติดเชื้อเอดส์ 300 คนต่อวัน โดยมีผู้ป่วยติดเชื้อเอดส์เสียชีวิตประมาณ 40 คนต่อวัน⁽²⁾

วัยรุ่นเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลง เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต และอยู่ระหว่างความเป็นเด็กและความเป็นผู้ใหญ่ การเปลี่ยนแปลงของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม เป็นผลมาจากการเจริญเติบโตและการพัฒนาการตามวัย โดยเฉพาะพัฒนาการทางเพศในช่วงวัยรุ่น ซึ่งได้รับอิทธิพลจากฮอร์โมนภายในร่างกาย จึงทำให้วัยรุ่นสนใจตนเอง สนใจเพื่อนต่างเพศมากขึ้น และยังเป็นวัยที่คล้อยตามและให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนมากที่สุด ดังนั้นถ้าวัยรุ่นคบเพื่อนประเภท

โตมักจะมีแนวโน้มตามกลุ่มนั้นๆเพื่อต้องการให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม และชอบทดลองหาประสบการณ์ใหม่โดยเฉพาะเรื่องเพศ มีความอยากรู้อยากเห็น ต้องการเป็นอิสระจากผู้ใหญ่⁽³⁾ อีกทั้งคิดว่าตนเองเป็นผู้ใหญ่สามารถดูแลตนเองได้ แต่ในความเป็นจริงแล้ววัยรุ่นส่วนใหญ่ยังต้องพึ่งพาพ่อแม่ และสภาพจิตใจ อารมณ์แปรปรวน อ่อนไหวง่าย

จากพัฒนาการที่สำคัญในช่วงวัยรุ่น ประกอบกับสภาพสังคม และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้น ทำให้วัยรุ่นมีโอกาสที่จะนำไปสู่การถูกชักจูง ไปสู่การมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ได้ง่าย หรือ เกิดการลอกเลียนแบบกันในหมู่วัยรุ่นมากขึ้นดังที่พบเห็นเป็นประจำตามศูนย์การค้า ร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ แหล่งสถานบันเทิง ประเภทต่างๆมีการมีวอลล์เซพยาเสพติดยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข หนีเรียนไปเที่ยวตามศูนย์การค้า คอฟฟี่ช็อปและเที่ยวสถานบันเทิง ทำงานบริการทางเพศ หลงไหลวีดีโอเกมส์ลามก คลั่งไคล้ลอกเลียนแบบดารารายทอล์กโชว์ นักร้อง การแข่งขันการแต่งกายใส่เสื้อผ้า ที่เปิดเผยเห็นสัดส่วน รูปร่างที่ชัดเจน ซึ่งเป็นการแสดงถึงลักษณะการกระตุ้นอารมณ์ทางเพศต่อเพศตรงข้ามได้ เช่น การแต่งกายตามแฟชั่นที่เรียกว่า เสื้อสายเดี่ยว เสื้อเกาะอก ตลอดจนการแสดงกิจกรรมทางเพศที่เปิดเผยมากขึ้น เช่น การคบหาเป็นแฟน การเดินกันเป็นคู่ๆกับเพื่อนต่างเพศ มีการจับมือถือแขนอย่างสนิทสนม บางคู่มีการโอบกอด และจูบ ตามสถานที่ต่างๆ เช่น ศูนย์การค้า โรงภาพยนตร์ สวนสาธารณะ เป็นต้น พบว่าบางครั้งยังอยู่ในช่วงเวลาเรียนหนังสือ จะพบเห็นเป็นประจำ ซึ่งมีอายุไม่เกิน 15 -16 ปี

โดยทั่วไปวัยรุ่นจะเรียนรู้บรรทัดฐานเรื่องเพศจากขบวนการชดเชลาทางสังคม ซึ่งองค์กรทางสังคมที่มีบทบาทสำคัญในการชดเชลาหญิงชายในเรื่องเพศ ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน และสื่อต่างๆ วัยรุ่นจะมีการตีความและให้ความหมายแก่สิ่งที่ได้รับมากลายเป็นมโนธรรม ค่านิยม ความคิดความรู้สึก และทัศนคติที่ตนเองมีต่อเรื่องเพศ อันส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น⁽⁴⁾

ปัจจุบันสภาพสังคม เศรษฐกิจและการทำมาหากินต้องต่อสู้ดิ้นรนชวนชวาย เพื่อยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ทำให้พ่อ แม่ ผู้ปกครองมีเวลาให้บุตรน้อยลง จึงทำให้เกิดความรู้สึกว่าถูกทอดทิ้ง เกิดความวุ่นวายและหาทางออกโดยการคบเพื่อนเป็นการชดเชย⁽⁵⁾ อย่างไรก็ตาม วัยรุ่นยังต้องการความอบอุ่นและคำแนะนำบางประการของพ่อ แม่ ทำให้วัยรุ่นจำนวนไม่น้อยยึดเพื่อนเป็นที่พึ่งทางใจเมื่อมีปัญหาปรึกษาตนเอง เพราะรู้สึกว่าเป็นเพื่อนเข้าใจตนดีกว่าพ่อ แม่ แต่เนื่องจากเพื่อนมีประสบการณ์น้อย จึงอาจให้มีการแก้ปัญหา หรือการตัดสินใจผิดพลาดได้⁽⁶⁾

ดังนั้น หากขาดการควบคุมให้วัยรุ่นรู้จักขอบเขตในการปฏิบัติตนที่ดีและขาดการแนะนำที่ถูกต้องในเรื่องเพศ อาจนำไปสู่การกระทำที่ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นได้ จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา ความรู้และทัศนคติต่อเรื่องเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ โดยผลการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้ อาจใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน และเป็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือ แก้ไข ป้องกันปัญหาที่เกิดจากการมีความรู้และทัศนคติทางเพศที่ไม่เหมาะสม ตลอดจนส่งเสริม พัฒนาทางด้านบุคลิกภาพและทางด้านจิตใจ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตให้อยู่ในสังคมได้เหมาะสมต่อไป

คำถามการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ มีความรู้เรื่องเพศมากน้อยเพียงใด
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ มีทัศนคติต่อเรื่องเพศเป็นอย่างไร

คำถามรอง

1. มีปัจจัยใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับความรู้และทัศนคติต่อเรื่องเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดสมุทรปราการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้เรื่องเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาทัศนคติต่อเรื่องเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ

วัตถุประสงค์รอง

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้และทัศนคติต่อเรื่องเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร ที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ รวม 22 โรงเรียน จำนวน 27,713 คน ที่สุ่มเลือก โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multiple Stage Cluster Sampling)
2. ตัวแปรที่ศึกษา
  - 2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่
    - 2.1.1 ปัจจัยส่วนตัวนักเรียน ได้แก่
      - เพศ
      - ระดับการศึกษา
      - อายุ
      - ผลการเรียน
      - ค่าใช้จ่ายที่ได้รับ
      - ลักษณะที่พักอาศัย
      - บุคคลที่พักอาศัยอยู่ด้วย
    - 2.1.2 ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่
      - รูปแบบการเลี้ยงดู
      - สัมพันธภาพในครอบครัว
      - การอบรมสั่งสอนเรื่องเพศในครอบครัว
      - ลักษณะเพื่อนสนิทที่คบ
      - การทำกิจกรรมกับกลุ่มเพื่อนที่คบ
      - แหล่งข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศที่ได้รับ
    - 2.1.3 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่
      - ข้อมูลทั่วไปของครอบครัว
      - แหล่งความรู้เรื่องเพศของบิดามารดา
      - การสอนเพศศึกษาของครอบครัวที่มีบุตรวัยรุ่น
      - ทศนคติในการสอนเพศศึกษา
      - วิธีการสอนเพศศึกษาของครอบครัวที่มีบุตรวัยรุ่น

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ความรู้เรื่องเพศ

2.2.2 ทักษะคิดต่อเรื่องเพศ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ

2. ความรู้เรื่องเพศ หมายถึง ข้อเท็จจริง รายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับเรื่องเพศในทุกๆด้าน ซึ่งมักจะครอบคลุมเนื้อหาเรื่องเพศ 4 ลักษณะด้วยกัน คือ

2.1 ลักษณะทางชีววิทยา (Biological Aspect) ของความรู้เรื่องเพศครอบคลุมถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกายวิภาคและสรีรวิทยาของร่างกายมนุษย์ส่วนใหญ่ เช่น โครงสร้าง และหน้าที่ของอวัยวะสืบพันธุ์ ความเจริญเติบโตทางด้านเพศภายในร่างกาย

2.2 ลักษณะทางสุขวิทยา (Hygenic Aspect) ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพการรักษาร่างกายให้ปราศจากโรคภัย หรือความผิดปกติทางเพศ

2.3 ลักษณะทางจิตวิทยา (Psychological Aspect) ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องจิตใจและอารมณ์ เช่น การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น ความรู้สึกและความต้องการทางเพศ

2.4 ลักษณะทางสังคมวิทยา (Sociological Aspect) ครอบคลุมถึงเรื่องการปรับตัวเข้าสู่สังคม มาตรฐานความประพฤติและหลักเกณฑ์ของสังคม เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ การคบเพื่อนต่างเพศ การมีเพศสัมพันธ์

3. ทักษะคิดต่อเรื่องเพศ หมายถึง ความรู้สึกในด้านบวกและลบ ที่มีต่อเรื่องเพศทั้ง 4 ด้านของวัยรุ่น ความรู้สึกเหล่านี้แสดงออกให้เห็นถึงความแตกต่างว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยก็ได้ และทัศนคติไปในทิศทางใดก็ย่อมชี้้นำการกระทำของบุคคลนั้นไปในทิศทางนั้นด้วย เช่น ถ้าวัยรุ่นมีความรู้สึกหรือทัศนคติไม่ดีต่อเรื่องเพศ ย่อมส่งผลต่อการมีพฤติกรรมทางเพศที่อาจก่อให้เกิดปัญหาต่อตนเองและผู้อื่นได้ ทักษะคิดเรื่องเพศจะครอบคลุมเรื่องเพศ 4 ลักษณะด้วยกัน คือ

3.1 ลักษณะทางชีววิทยา (Biological Aspect) ของความรู้เรื่องเพศครอบคลุมถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกายวิภาค และสรีรวิทยาของร่างกายมนุษย์ส่วนใหญ่ เช่น

โครงสร้างและหน้าที่ของอวัยวะสืบพันธุ์ ความเจริญเติบโตทางด้านเพศภายในร่างกาย

- 3.2 ลักษณะทางสุขวิทยา (Hygienic Aspect) ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพ การรักษาร่างกายให้ปราศจากโรคภัย หรือความผิดปกติทางเพศ
- 3.3 ลักษณะทางจิตวิทยา (Psychological Aspect) ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องจิตใจและอารมณ์ เช่น การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น ความรู้สึกและความต้องการทางเพศ
- 3.4 ลักษณะทางสังคมวิทยา (Sociological Aspect) ครอบคลุมถึงเรื่องการปรับตัวเข้าสู่สังคม มาตรฐานความประพฤติ และหลักเกณฑ์ของสังคม เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ การคบเพื่อนต่างเพศ การมีเพศสัมพันธ์

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามชนิดตอบด้วยตนเอง บางส่วนของข้อมูลต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครอง ในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งต้องนำกลับไปทำที่บ้าน และการเก็บรวบรวมกลับคืนต้องกลับไปรับคืนตามความสะดวกของโรงเรียน แต่ละแห่ง จึงไม่สามารถควบคุมอัตราการตอบกลับและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามได้
2. ข้อมูลที่ได้นี้มาจากความสมัครใจของผู้ตอบ จึงไม่สามารถควบคุมอคติที่อาจเกิดได้จากกลุ่มตัวอย่าง
3. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษา เฉพาะเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดสมุทรปราการเท่านั้น จึงไม่สามารถนำผลการศึกษานี้ไปอ้างอิงในประชากรกลุ่มอื่น ๆ ได้ เนื่องจากความแตกต่างกันในเรื่อง ช่วงเวลาที่ศึกษา และปัจจัยทางด้านครอบครัว เป็นต้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัย ใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้น ให้โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปเป็นประโยชน์ในการวางแผนดำเนินงานป้องกันปัญหาสุขภาพจิตเด็กในโรงเรียน
2. เป็นแนวทางในการวางแผน ให้คำปรึกษาแนะนำ และการจัดกลุ่มที่มีกิจกรรมเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน
3. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาวิจัยต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

